

Hvat heldur tú um uppskot landsstýrisins um at áseta gjald fyri nýtslu av pikadekkum og at seta ferðina, har pikadekk verða brúkt millum bygd-ir, úr 80 niður í 60 km. um tíman?

Jákup Lindenskov, tingmaður, jfl.:

— Uppskotið hjá landsstýrinum er eitt týðuligt dømi um burekrati, tað krevur meira umsiting, men annars má tað vera rætt at minka um pikanýtisluna, ti tað kostar nógv at oyðileggja vegirnar.

Ein betri loysn er at skifta til aðrar mátar, sum t.d. hasi dekkini frá Michelin, men hinvegin er ikki rætt at geva einum forhandlara monopol.

Tað var ein vegur at minka tollin upp á dekk, sum kunnu erstatata pikadekk.

Petur Reinert, tingmaður, tjfl.:

— Eg havi ikki roynt tey nýggju Michelin-dekkini, og kann ti ikki siga, um tey eru eins góð og pikadekk. Eg veit bert, at hjá fólki, sum eru tvungin at koyra millum bygd-ir, er neyðugt at hava pikadekk um veturin. Eru Michelin-dekkini ikki eins góð, so vil eg treyðugt vera pikadekkini fyrriuttan.

Adolf Hansen, tingmaður, jr.fl.:

— Eg eri ímóti at gjald verður sett á ávíst slag av dekkum, men kunnu myndugleikarnir prógva, at hesi dekk eru vandamikil í ferðsluni, so er tað í lagi. Viðvíkjandi ferðini haldi eg, at tað er skeiðt at minka um hámarksferðina, ti hetta hevur bert við sær, at bilarnir í stóðugt størri mun fara at yvirhala, og hetta meti eg sum tað mest vandamikla í ferðsluni yvirhøvdur.

Ein ídna sum varðveitir menniskjanslig og umhvørvislig virði

Í dag

Jan Müller, blaðmaður
skrivar

sjónarmið

Føroyskt vinnulív á sjógv og landi er í eini broytingartíð. Veidumynstrið broytist ár undan ári. Fiskifer okkara eru í stóðugt størri mun noyðd at troyta heimaleiðirnar. Hetta ger, at tey vanligu fiskasløgini sum toskur, hýsa og upsi verða meira troytt. Ti er neyðugt at leggja um til at veida enn onnur fiskasløg sum eitt nú svartkjáft, langasporl, gulllaks og laks.

Henda gongd hevur eisini við sær broytingar á landi. Bæði fiskiðnaðurin og fiskireiðskapsiðnaðurin mugu laga framleiðsluna eftir teimum broyttu fortreyttum. Okkurt gamalt virki má lata aftur og okkurt nýtt lata upp. Serstakliga innan fiskiðnaðin fara at henda stórar broytingar. Ókta veidan undir Føroyum fer at gera, at fleiri tons verða landað í Føroyum. Hetta kann geva arbeiði til fleiri hendur. Men tey stóru mistu virðini á fjarleiðum sum eitt nú rækjurnar undir Grønlandi gera tað neyðugt, at vit virðisøkja teir fiskavørur, sum í framtíðini verða landaðar í Føroyum enn meira.

Skjótt fara ti heilt nýggjar greinar at stinga seg fram innan fiskiðnaðin — tað vit vanligu nevna hægri goðsking av fiskinum.

Broytta veidumynstrið, har vit hava mist góðar gamlar fiskileiðir, gjørdi fyri ein part, at einstakir føroyskir politikarar fóru at yppa óksl. Teir vóru svartskygdur yvir Føroya framtíð. Men her hevur tað so tianbetur vist seg, at bæði menn og kvinnur hava ikki mist dirvi at royna nakað nýtt. Vist hevur verið á alternativar møguleikar. Eitt nú aling av fiski og skeljadjórum, aling av lodjórum, veiða eftir gággu og oðu, veiða eftir æti og krill, framleiðsla av vörum úr gróti, framleiðsla av polstraðum møblum — fyri bert at nevna nakað av tí, sum hevur verið nógv frammi í seinastuni. Nógva annað eins áhugavert er annars at nevna.

Tað er ógvuliga avgerandi í hesi broytingartíð, at politikarar, peningarstovnar, grunnar og myndugleikarnir eru við til at stuðla nýggjum hugskotum, tiltøkum og projekt-

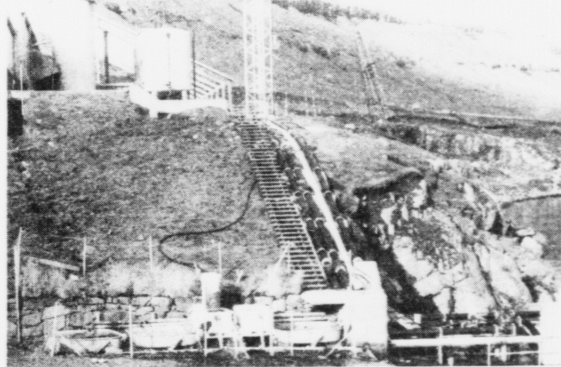
um. Tað má ikki vera hugt eftir, hvussu hesi undangongufólk eita, hvørjari slekt tey eru av, hvønn politisk flokk tey hoyra til osfr. Eiheldur mugu peningastovnar og myndugleikarnir bert hugsa um egnan lutuvinning, men heldur um, hvat í longdini tæir samfelagnum Føroyum best.

Tað er so ikki tað, sum føroyingurin kundi hugsa sær at framleitt í landinum. Her er alt frá toiletappiri til sethús. Men sjálvsagt er eitt mark fyri, hvat vit eiga og kunnu framleiða sjálvir, ti í nógvum fornum skal nærur ell ráveran innflytast.

Spurningar, sum mugu verða svaraðir í ávisan mun, aðrenn farið verður undir nýggja framleiðslu, eru: hvat kreyst av ilögum, hvussu stórir er marknaðurin, hvat gevur framleiðslan av arbeiði, og hvussu verður fjárgjarliga grundarlagið undir eini slíkari framleiðslu!!!

Her koma vit at nema við spurningin: ein MENNINGARSTOVA. Vit hava í dag eina ldnáðarstovu, sum als ikki hevur møguleikan í nógv stóran mun at tæna og hjálpa vinnulivinum, ti hon er undirannað. Stundin er komin til, at vit seta á stovn eina Menningarstovu, sum skal hava til uppgávu at samskipa alla idnaðarutbygging á landi. Tað skal vera mitt ynski, at politikarar og vinnulívvið kunnu koma ásamt um at seta eina Menningarstovu á stovn longu í komandi ári.

Eitt er so tað at framleiða vørur í Føroyum. Men skulu tær hava nakran tjans í kappingini við tær innfluttu vörurnar av sama slag, so mugu føroyingar eisini keypa føroyskt. Her mugu virkin gera sær eitt greitt, at føroysku vörurnar skulu ikki seljast av berum tjóðskaparhuga. Okkara vørur mugu vera kappingarforar við tær útlendsku bæði í prisi og goðsku. Her er tað so ein meinbogi, at ávisar innfluttar vørur eru munandi bilgari og tí «lokka» meira. Tað vita vit eisini, at lætt er hjá snildum og snøgnum útlendskum flippu-selummum at selja okkum føroyingum, hvat tað skal vera. «Bert lúsin útlendsk er».

Ein meiri miðvis planlegging og stýring og ikki minst ærligheit skal vera grundarlagið undir okkara framtíðar útbygging av vinnulivinum, skrivar Jan Müller, blaðmaður m.a. í sjónarmiði í dag. Á myndini elverkið á Sundi og kør til fiskaalng, sum brúka av avlopshitanum. Skal fjørdurin brúkast til aling ella annan idna. Hetta mugu vit tosa opið og ærligt um. Tað mugu ikki vera privat peningahugamál, ið avgera lagnuna hjá so týðningarmiklum firði

Lat okkum for Guds skyld ikki snobba fyri ti fremmanda, og sostatt drepa okkara egna, sum so mong syrgilig dømi eru um í heimssøguni. Lat okkum hava álit á okkum sjálvum og ti, sum vit sjálvi duga eins væl ella betri at gera enn útlendingar.

Dømi eru tó um, at innflutt vøra, sum fær stuðul aðrastaðni og ti ikki hevur reellan pris, verður seld væl bilgari í kappingini við føroyskar vørur. Her eiga okkara politikarar at gera upp við seg sjálvur, hvat eigur at verða tolað meira osfr. Tað er minnsann eingin orsök til at drepa okkara egna framleiðslu longu í føðingini.

Eitt er, hvat tann einstaki brúkarin keypir. Nakað annað og kanska ikki minst líka týðningarmikið er, hvat teir stóru stovnarir undir landinum, handilsfyrirtekurnar, peningastovnarir osfr. keypa. Aloftast verður keypt úr Danmark, sum dømi kann nevast eitt nú innbúgv. Sagt verður, at tað útlenska kann latast nógv skjótari osfr. Hetta er møgulega rætt, men hvi skal alt hava slíkan skund. Og um so er, hvi tá ikki tilrættaleggja eitt keyp í goðari tíð, so føroysk framleiðsla kann vera við!

Nú um dagarnar er enn ein nýggj framleiðsla komin fyri seg. Tað er polstring av møblum. Framleiðslan hevur vist seg at vera kappingarfor bæði í prisi og goðsku við ta innfluttu. Ti vil eg heita á stovnar og fyritekir, almennar sum privatar, ið skulu útgeva sær fyri nógvur pengar í slíkum innbúgv: Leypið ikki á leistum fyri fremmandum selummum, men gevið okkara egna framleiðslu gætur. Uttan so er henni møgulega ikki liv lagað.

Vit eru annars í eini áhugaverdari tíð. Føroyar vísa seg at vera framúr vælegnaðar til aling av fiski og skeljadjórum. Tey fyrstu 500 tonsini eftir einum ári eru seld av landinum til virði omanfyri 10 mill. kr. Eftirspurningurin er ómetaliga stórir. Eg ivist ikki í, at vit innan 1990 eiga eina alivinnu, sum umsetur fyri meira enn eina hálva milliard krónur um árið. Hetta er ikki superoptimisma, men byggir bert á, hvat úrslitini higartil bera boð um. Tianverri eftir mini

áskoðan hava politikarar verið ov varnir at mæla til at gera ilögur í hesa vinnugrein. Eisini hava myndugleikarnir hugsað ov litið um at okja um ta gransking, sum fer fram og sum er neyðug, tá tað snýr seg um eina heilt nýggja vinnugrein. Gerið ti 1983 til eitt slóðbrotandi ár, innan alifremjandi áhugamál. Í seinasta enda verður tað samfelagið, sum kemur at heysta ágóðan av slíkari útbygging.

Men okkum tørvar tilrættaleggning, soleiðis at vinnuútbyggingin her á landi ikki bert verður tilvildarlig og tæir áhugamálum hjá einstøkum peningamonnum.

Eg minnst aftur á býráðsfund, har ávisir politikarar royndu at trýsta igjøgnum avgerð um at loyva bygging av stórum svartkjáftavirki á Sundi. Somu menn høvdu als ikki sett seg inn á spurningin viðvíkjandi aling; at júst hesin fjørdurin er best eignaður til aling í landinum.

Slíkt má ikki henda, uttan at teir ymsu partarnir hava tosað saman og funnið fram til skilabestu loysnina. Slíkt má ikki trýstast igjøgnum og samtíðis møgulega forkoma møguleikanum fyri aling á einum firði, sum um bert fá ár kann umseta fyri fleiri hundrað mill. kr. í alivörum. Nú frættist so, at arbeitt verður dugliga við málinum. Ti er tað min áheitan: Alari — verð vakin. Í morgin vaknar tú kanska við kaldan drey: grundarlagið er tíkið undan vinnu tíni!

Nei lat okkum fremja eina idnaðar-útbygging her á landi, sum tæir okkum øllum. Eina útbygging, sum ikki bert sær krónur og aftur krónur fyri stavn, men harafturimóti eina útbygging, sum ger tað liviligt hjá okkum øllum. Vit skulu ikki hava idna fyri ein og hvønn pris. Vit skulu hava eina idnaðarutbygging, sum varðveitir bæði menniskjanslig og umhvørvislig virði.

Ein meiri miðvis planlegging og stýring og ikki minst ærligheit skal vera grundarlagið undir okkara framtíðar útbygging av vinnulivinum.

Framhald av síðu 6

at luttaka í einum sakligum orðaskifti um tað sum máli snýr seg um.

At enda harra landskúlaráðsformaður Jákup Mortensen: lutur tin, Edmund í Gardi og Lassa Klein í hesum máli tolr neyvnan dagsins ljós, lutur

tykkara er eftir øllum at døma orsök til tað dálkaða ummæli, landsins hægsti skúlamyndugleiki er við at fáa millum manna.

Jákup Mortensen prísar seg lukkuligan fyri at vit her hava frælsi og demokrati, og at hann ikki býr í einum kommunistiskum einaræðislandi. Men hevur Jákup Mortensen gjørt

sær greitt, at tað sum jarðleggur fólkaraði og fremur einaræði er maktmisbrúk, tørvandi upplýsing og — orðaskifti og miðvisur ágangur móti teimum stuðlum fólkaraði byggir á m.a. skúlanevndir, landskúlaráð og lögting.

H A H

Tess stytri lesarabrevini eru — tess fleiri sleppa við